

E-CONOM

Online tudományos folyóirat
Online Scientific Journal

Tanulmányok a gazdaság- és társadalomtudományok területéről
Studies on the Economic and Social Sciences

E-CONOM

Online tudományos folyóirat | Online Scientific Journal

Főszerkesztő | Editor-in-Chief
JUHÁSZ Lajos

Kiadja | Publisher
Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó |
University of West Hungary Press

A szerkesztőség címe | Address
9400 Sopron, Erzsébet u. 9., Hungary
econom@ktk.nyme.hu

A kiadó címe | Address
9400 Sopron, Bajcsy-Zs. u. 4., Hungary

Szerkesztőbizottság | Editorial Board
CZEGLÉDY Tamás
JANKÓ Ferenc
KOLOSZÁR László
SZÓKA Károly

Tanácsadó Testület | Advisory Board:
BÁGER Gusztáv
BLAHÓ András
FÁBIÁN Attila
FARKAS Péter
GILÁNYI Zsolt
KOVÁCS Árpád
LIGETI Zsombor
POGÁ TSA Zoltán
SZÉKELY Csaba

Technikai szerkesztő | Technical Editor
TAKÁCS Eszter

A szerkesztőség munkatársa | Editorial Assistant
TARRÓ Adrienn

ISSN 2063-644X

Tartalomjegyzék | Table of Contents

BERECZKI Ádám

Létszámváltozás meghatározó tényezői a magyar gazdaság négy ágazatában

Determining Factors and Degree of Corporate Demand of Labour in Four Hungarian Sectors 2

FODOR Éva

What Could be the Growth Impact of the Funding for Growth Scheme?

Milyen hatással lehet a Növekedési Hitelprogram a növekedésre? 16

GÁL Veronika Alexandra – SIPICZKI Zoltán – SZÓKA Károly – VAJAY Julianna

A Grameen-modell társadalmi hasznosulásának mérhetősége

The Measuring of the Social Utility of the Grameen-Model..... 33

MÁRTA Bettina

A felhatalmazás kulturális mintázottsága

Culturally Endorsed Empowerment..... 46

KOVÁCS Gábor – STION Zsuzsa

KKV-IFRS: Az első három év

IFRS for SMEs: The Beginnings 64

TÓTH Balázs István

Időszerű áttekintés: területi fejlettségi vizsgálatok Magyarországon az ezredforduló után

Timely Summary: Spatial Development Analysis in Hungary After the Millennium 76

KOVÁCS Gábor¹
STION Zsuzsa²

KKV IFRS: Az első három év

A kis- és középvállalkozások számára készült nemzetközi pénzügyi beszámolási standard (KKV IFRS) az első olyan nemzetközi számviteli standard, amely tipikusan a kkv-k számviteli és beszámolási kötelezettségeinek egyszerűsítése és egységesítése érdekében készült. A KKV IFRS-t a Nemzetközi Számviteli Standard Testület (IASB) hosszas egyeztetési folyamat eredményeképpen 2009. július 9-én bocsátotta ki. A KKV IFRS a „normál” IFRS-ekhez képest mind terjedelemben, mind pedig tartalomban jelentős egyszerűsítéseket tartalmaz, a hatálya alá tartozó vállalkozások számviteli kötelezettségeit kb. 90%-kal csökkenti.

A Standard kibocsátása fontos lépésnek tekinthető a kis- és középvállalkozások pénzügyi beszámolóinak globális konvergenciós folyamatában. A KKV IFRS alkalmazásával javul a kkv-k számviteli beszámolóinak összehasonlíthatósága, ami elősegítheti a vállalkozások finanszírozási forrásokhoz való hozzáférését is. A tanulmány célja, hogy áttekintse a KKV IFRS megalkotásának indokait és hátterét, a Standard szerinti számviteli beszámoló fontosabb részeit és azokat a számviteli területeket, amelyek esetén jelentős egyszerűsítés tapasztalható az IFRS-ekhez képest.

Kulcsszavak: számvitel, nemzetközi számviteli rendszerek, pénzügyi beszámoló, kkv, KKV IFRS

JEL-kódok: F69, G21, M41

IFRS for SMEs: The Beginnings

The International Financial Reporting Standard for SMEs is the first international standard developed specifically to standardize and simplify the financial accounting and reporting duties of SMEs. As a result of a long discussion process it was issued on 9 July, 2009. Compared to the full IFRSs the International Financial Reporting Standard for SMEs can be characterized by considerable simplifications concerning its size and content and it reduces the reporting burden for business entities within the scope of the standard approximately by 90%.

The issue of the standard can be considered as an important stage in the global convergence process of SMEs' financial statements. Applying the standard has made possible to make a clear comparison with accounting reports of SMEs which can facilitate them to get a better access to finance. This paper is aimed to provide an overview of the background and reasons for issuing the new standard and to introduce the main features of IFRS for SMEs as well as the most important differences compared to full IFRSs.

Keywords: accounting, international accounting systems, financial statement, SMEs, IFRS for SMEs

JEL Codes: F69, G21, M41

¹ A szerző a Széchenyi István Egyetem Kautz Gyula Gazdaságtudományi Karának egyetemi adjunktusa (kovacs AT sze.hu).

² A szerző a Széchenyi István Egyetem Kautz Gyula Gazdaságtudományi Karának egyetemi tanársegédje (stionzs AT sze.hu).

Bevezetés, célok

A kis- és középvállalkozásoknak szóló nemzetközi pénzügyi beszámolási standard (KKV IFRS) az első olyan nemzetközi számviteli standard, amelyet specifikusan a kis- és középvállalkozások számviteli kötelezettségeihez és igényeihez igazodva fejlesztettek ki. Az önálló, 230 oldalas standardot hosszas egyeztetési folyamat eredményeképpen 2009 júliusában bocsátotta ki a Nemzetközi Számviteli Standard Testület (IASB). A Standard a hatálya alá tartozó nyilvános beszámolási kötelezettséggel nem rendelkező vállalkozások számára nagymértékben csökkenti a számviteli beszámolási kötelezettséggel kapcsolatos feladatokat. A KKV IFRS olyan számviteli szabályokat, alapelveket tartalmaz, amelyek a „teljes” IFRS-eken alapulnak, de az előírások az IFRS-ekhez képest nagymértékben egyszerűsödtek. A KKV-standard nem tartalmaz olyan részeket, amelyek általában nem relevánsak a kkv-k számára és csökkent a számviteli feladatok mennyisége is.

A téma fontosságát és aktualitását alátámasztja, hogy az IASB 2012-es adatai szerint a Standard 2009-es publikálása óta több mint 80 ország jelezte, hogy adaptálja vagy adaptálni fogja a KKV IFRS-t. A KKV IFRS óriási hatást gyakorolhat a kkv-k számviteli gyakorlatára világszerte. Az EU-ban kb. 5 millió vállalkozásnak kötelező a teljes IFRS-eket alkalmaznia és kb. 16 millió olyan vállalkozás van, amelyek a nemzeti számviteli rendszerek szerint látják el a számviteli feladataikat. Az Egyesült Államokban nagyjából 19 millió vállalkozás számára jelenthet alternatívát a KKV IFRS (*Needles & Powers, 2012, p. 64*).

A KKV IFRS magyarországi kutatásával kapcsolatban *Madarasiné* 2009-es tanulmánya emelhető ki, ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a Standard implementációs folyamata az elmúlt években meglehetősen felgyorsult. Tanulmányunk célja tehát, hogy átfogó képet mutasson a KKV IFRS megjelenése óta bekövetkezett eseményekről, rámutasson a KKV IFRS megalkotásának indokaira, szükségességére és hátterére, végigkövesse a Standard létrehozásának legfontosabb mozzanatait és azokat a jelentősebb számviteli területeket, amelyek esetén a KKV IFRS az IFRS-ekhez képest egyszerűsítéseket tartalmaz.

A tanulmány első részében a számvitel „globalizációjának” folyamatát, a vezető számviteli rendszereket tárgyaljuk és elhelyezzük a KKV-standardot a nemzetközi számviteli irányzatok rendszerében, majd a további részekben sor kerül a kutatási célok részletes kifejtésére, végül pedig rámutatunk a magyarországi számviteli törvény által biztosított egyszerűsítési lehetőségekre. Fontos megjegyezni, hogy a KKV IFRS adaptálásával kapcsolatos gyakorlati tapasztalatok, empirikus adatok egyelőre nem állnak rendelkezésre, mivel a Standard implementációja jelenleg is folyamatban van. A Nemzetközi Számviteli Standard Testület várhatóan 2013 végén, illetve 2014 elején fogja közzétenni a KKV IFRS adaptációjával kapcsolatos átfogó értékelését.

A fentiekből következik, hogy cikkünk a jelenlegi helyzetben a folyamat bemutatására szolgál, a gyakorlati tapasztalatok érdemi bemutatására csak az IASB állásfoglalása után kerülhet sor.

A nemzetközi számviteli irányzatok

A globalizáció, a tőkepiacok expanziója és összefonódása, a nemzeti határokat átívelő ügyletek, a multinacionális vállalatok terjedése révén a piaci szereplők egyre erősebb igényt támasztottak a nemzetközi számviteli szabályozás és az egységes számviteli nyelv megteremtése iránt (*Deák, 2005; Kazainé, 2008; Tóth, 2010*). Ennek érdekében három nagy számviteli irányzat formálódott ki: az Európai Unió számviteli rendelkezései, a Nemzetközi Számviteli Standardok és értelmezéseik és az Amerikai Egyesült Államok számviteli szabályozása (*Kapásiné & Pankucsi, 2003, p. 4*).

Európában az egységesítés iránti igény már az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó Római Szerződésben (1957) megjelent. A Római Szerződés első részének 3/c pontja rendelkezik a „négy alapszabadságról”, vagyis az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke tagállamok közötti szabad mozgását gátló akadályok eltörléséről. A négy alapszabadság megvalósulásának fontos kelléke, hogy az „üzlet nyelve”, vagyis a számvitel „egységes” legyen az Unió területén belül. A 3/h pontban ezért rendelkeztek a tagállamok jogszabályainak – közöttük a számviteli szabályoknak – közelítéséről a közös piac megfelelő működéséhez szükséges mértékben.

A számviteli szabályozás nemzetközi szintű egységesítése céljából 1973-ban kezdeményezték³ a Nemzetközi Számviteli Standard Bizottság (IASB) felállítását, ami 2001 óta⁴ Nemzetközi Számviteli Standard Testület (IASB) néven működik (*Bedőházi, 2009, p. 11*). A standardalkotás elsődleges célja az volt, hogy megfogalmazzák és közzétegyék a pénzügyi kimutatások összeállításánál betartandó számviteli szabályokat, annak érdekében, hogy a számviteli beszámolók világszerte összehasonlíthatóak legyenek (*Borbély, 2007, Sutus, 1998*).

Az Egyesült Államokban az Általánosan Elfogadott Számviteli Alapelvek (US GAAP) jelentik a számviteli szabályozás bázisát (*Szekeres, 2007, p. 18*). A US GAAP tulajdonképpen „gyűjtőfogalom”, azoknak a szabályoknak, eljárásoknak, egyezményeknek az összessége, amelyek a számviteli munka ellátáshoz szükségesek (*Nikolai, Bazley & Jones, 2009; Selchert & Erhardt, 2003; Tompa, 2001*).

A „világstandard” szerepért a három nagy irányzatból kettő – az IFRS-ek és a US GAAP - versenyzett egymással (*Deák, 2005, p. 203*) és várhatóan az IFRS-ek fognak dominálni. A nemzetközi számviteli standardok mellett szóló érv, hogy az IFRS-eket világszerte alkalmazzák, ezért ez „igazi” nemzetközi számviteli rendszernek tekinthető, míg a US GAAP eredetileg egy nemzeti rendszer, amely az amerikai vállalkozások számára készült (*Haunerding & Probst, 2004, p. 5*). A számvitel globális konvergenciós folyamatában jelentős előrelépésnek tekinthető, hogy 2007. november 15-én a SEC nyílt levélben tette közzé, hogy az Amerikában tőzsdén jegyzett külföldi vállalatok számára választási lehetőséget ad akár az IFRS, akár a US GAAP szabályok használatára a tőzsdei jelentések tekintetében (*Pál, 2013*).

Choi (*2003, p. 15*) szerint a nemzetközileg elfogadott számviteli standardok alkalmazásából származó előnyök az alábbiak lehetnek:

- a kevésbé fejlett országok pénzügyi kimutatásai és a belföldi tőkepiacok hitelesebbé válhatnak a potenciális befektetők és a külföldi tőkebefektetők számára,
- könnyebb hozzáférés a külföldi tőkepiacokhoz,
- megkönnyíti az értékpapírpiacok szabályozását,
- a pénzügyi információk, adatok határokon átnyúló összehasonlíthatósága,
- a közös pénzügyi nyelv révén nagyobb transzparencia, jobb érthetőség,
- a vállalkozások számára (elvileg) mindössze egyféle beszámolási kötelezettség,
- alacsonyabb vállalati tőkeköltés,
- a nemzeti számviteli standardok megalkotásából származó költségek csökkennek,
- a nemzetközi standardok kevésbé érzékenyek a politikai nyomásra a nemzeti szabályozásokhoz képest.

Az Európai Unió a szakmai egyeztetések során fokozatosan az IAS/IFRS-ek alkalmazása mellett döntött. Az 1606/2002 rendelet 4. paragrafusa alapján 2005. január 1-jétől az Európai

³ Az alapítók a következők voltak: Ausztrália, Egyesült Államok, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Írország, Japán, Kanada, Mexikó, Németország (*Kazainé, 2008, p. 13*).

⁴ Szintén 2001-től nevezik Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardoknak (IFRS – International Financial Reporting Standards) a Nemzetközi Számviteli Standardokat (IAS - International Accounting Standards).

Unió tőzsdéin jegyzett társaságoknak kötelező az IFRS-ek szerint készíteni a (konszolidált) beszámolójukat.

A Deloitte adatai szerint a belföldi tőzsdén jegyzett cégek beszámolási rendszerének vonatkozásában 174 állam, ország közül 93-ban kötelező az IFRS-ek alkalmazása minden belföldi tőzsdei cég számára, 25-ben engedélyezett és 28-ban nem engedélyezett, valamint 21 államban nem működik értéktőzsde.⁵

1. táblázat: Az IFRS-ek alkalmazása világszerte a tőzsdei cégek beszámolási rendszerében

Státusz	Ország
Minden belföldi tőzsdei cég számára kötelező	Abu-Dhabi (EAE), Anguilla, Antigua és Barbuda, Argentína (2012), Ausztria, Ausztrália, Bahama-szigetek, Bahrein, Barbados, Belgium, Bosznia és Hercegovina (nagy és közepes vállalatok), Botswana, Brazília (2010), Bulgária, Chile, Ciprus, Ciszjordánia (Gázai övezet), Costa-Rica, Csehország, Dánia, Dél-Afrika, Dominikai Köztársaság (2012), Dubai, Ecuador, Egyesült Királyság, Egyiptom, Észtország, Fidzsi, Finnország, Franciaország, Ghána, Görögország, Grenada, Grúzia, Guatemala, Guyana, Hollandia, Honduras, Hongkong, Horvátország, Irak, Írország, Izland, Jamaica, Jordánia, Kanada (2011), Katar, Kazahsztán, Kenya, Kirgizisztán, Dél-Korea, Kuvait, Lengyelország, Lettország, Libanon, Líbia, Lichtenstein, Litvánia, Luxemburg, Macedónia, Magyarország, Malawi, Málta, Mauritius, Mexikó (2012), Mongólia, Montenegró, Namíbia, Németország, Nepál, Nicaragua, Nigéria (2012), Norvégia, Olaszország, Omán, Örményország, Panama, Pápua - Új Guinea, Peru, Portugália, Románia, Sierra Leone, Spanyolország, St. Kitts Nevis, Svédország, Szerbia, Szlovákia, Szlovénia, Tádzsikisztán, Tanzánia, Trinidad és Tobago, Új-Zéland, Zambia
Néhány belföldi tőzsdei cég számára kötelező	Azerbajdzsán, Belorusszia (bankok), Izrael (bankok kivételével mindenhol), Marokkó (bankok), Szaúd-Arábia
Engedélyezett az IFRS-ek alkalmazása	Aruba, Bermuda-szigetek, Bolívia, Dominika, El-Salvador, Gibraltár, Haiti, Holland-Antillák, India, Japán, Kajmán-szigetek, Laosz, Lesotho, Maldív-szigetek, Marokkó (nem bankok), Mianmar, Mozambik, Paraguay, Sri Lanka, Suriname, Svájc, Szváziföld, Törökország, Uganda, Zimbabwe
Nem engedélyezett az IFRS-ek alkalmazása	Banglades, Benin, Bhután, Burkina Faso, Elefánt-csontpart, Fülöp-szigetek, Indonézia, Irán, Kolumbia, Kuba, Malajzia, Mali, Moldova, Niger, Oroszország, Pakisztán, Szenegál, Szingapúr, Szíria, Tajvan, Thaiföld, Togo, Tunézia, Türkmenisztán, Ukrajna, Uruguay, Üzbegisztán, Venezuela, Vietnam

*2012. júniusi állapot. Az egyes államok tényleges számviteli gyakorlatának megítéléshez további információkat is figyelembe kell venni.

Forrás: <http://www.iasplus.com/Plone/en/resources/use-of-ifs>

A KKV IFRS létrehozásának célja

A kis- és középvállalkozások számára szóló nemzetközi számviteli standard létrehozásának szükségességét, a kkv-k pénzügyi jelentéseinek nemzetközi összehasonlíthatóságát az IASB a következőkben kifejtett tényezők miatt tartotta indokoltnak:

- A kkv-k nagy része, beleértve a legkisebb mikrovállalkozásokat is, általában igénybe vesz valamilyen banki finanszírozási forrást. A bankok a hitelezéssel kapcsolatos döntések során elsősorban a pénzügyi beszámolókra támaszkodnak, valamint manapság már az országhatárokat átívelően is végezhetnek finanszírozási tevékenységet.
- A kkv-hitelezéssel foglalkozó piaci szereplők – bankok, pénzügyi vállalkozások, kockázati tőketársaságok, egyéb hitelezők – egységes, határokon átnyúló

⁵ <http://www.iasplus.com/Plone/en/resources/use-of-ifs> Letöltés ideje: 2013. január 4.

Ezek az államok: Albánia, Algéria, Amerikai Szamoa, Belize, Brunei, Burundi, Eritrea, Gambia, Grönland, Guam, Libéria, Jemen, Kambodzsa, Madagaszkár, Makaó, Mauritánia, Reunion, Szamoa, Új-Kaledónia, Vanuatu, Virgin-szigetek.

hitelminősítési rendszer kifejlesztésére és alkalmazására törekednek, amiben a pénzügyi beszámolók adatai főszerepet játszanak.

- Egyre több kkv-nak van akár kontinenseken átívelő kapcsolata a szállítóival, ezért a hosszú távú partnerség érdekében olyan pénzügyi beszámolót is készíthetnek, ami megfelel a szállító nemzeti rendszere által megköveteltnek.
- A szállítók szeretnék értékelni a vevők pénzügyi helyzetét, mielőtt hitelbe értékesítenek termékeket vagy szolgáltatásokat, főleg akkor, ha a vevő tevékenységét egy másik országban végzi.
- A kkv-knak lehet olyan külső befektetője, aki nem vesz részt a napi menedzsment feladatok ellátásában. Azok a globális számviteli standardok, amelyek a pénzügyi beszámolók egységesítését és a pénzügyi eredmények összehasonlíthatóságát célozzák különösen fontosak akkor, ha a külső befektető külföldi illetőségű és/vagy esetleg több kkv-ban is van érdekeltsége.⁶

A KKV IFRS-re továbbá azért is szükség volt, mert a kkv-k körülményei, feltételei eltérhetnek a nagyobb, nyilvános beszámolási kötelezettséggel rendelkező vállalkozásokétól, más lehet a pénzügyi beszámolók felhasználói köre és az információszükségletük, eltérő lehet a számviteli szaktudás mélysége és kiterjedtsége, valamint a kkv-k költségviselési képessége.⁷

A KKV IFRS megalkotásának háttere

A KKV IFRS megalkotásával⁸ kapcsolatos érdemi munka 2001 elején kezdődött egy szakértői munkacsoport felállításával, amelynek az volt a feladata, hogy a kis- és középvállalkozások számára készülő standarddal kapcsolatban potenciális megoldásokat, alternatívákat vázoljon fel.

2003 második félévében és 2004 elején nyilvános megbeszéléseken, fórumokon vitatták meg a KKV IFRS fejlesztése során követendő legfontosabb szempontokat, majd 2004 júniusában az IASB kiadott egy vitaanyagot azzal a céllal, hogy a Testület nézőpontjait a közvélemény kommentálja.

A vitaanyagra válaszolók rámutattak a KKV IFRS szükségességére és előnyeire, valamint megfogalmazták, hogy a kkv-k számára számbavételi és mérési egyszerűsítésekre lenne szükség, de nem fejtették ki bővebben azokat a gazdasági eseményeket, tranzakciókat vagy körülményeket, amelyek nehézségeket okozhatnak a kkv-k számára és azt sem, hogy hogyan lehetne ezeket a problémákat megoldani.

Az IASB ezek után megállapította, hogy több információra van szükség ahhoz, hogy a lehetséges számbavételi és mérési egyszerűsítéseket megfogalmazhassák. A Testület eldöntötte, hogy nyilvános kerekasztal beszélgetéseket szervez a KKV-k pénzügyi jelentéseinek készítőivel és felhasználóival, hogy megvitassák a lehetséges módosításokat a számbavételi és mérési alapelvekben. A Testület utasította a szakembereit, hogy dolgozzanak ki és tegyenek közzé egy kérdőívet, amelyben azonosítják azokat a problémaköröket, amiket a kerekasztal beszélgetéseken megvitatnak.

2005 áprilisában nyilvánosságra hozták a kérdőívet, amelyet végül 101 válaszadó töltött ki. 2005 júniusában a Testület és a Munkacsoport megvitatta a válaszokat, majd készítettek egy a számbavételre, mérésre, prezentálásra és közzétételi követelményekre vonatkozó átfogó javaslatcsomagot.

2006 januárjára elkészült a KKV IFRS - Tervezet, amelyet a Testület is megvitattott. A Tervezetet 2007 februárjában bocsátották a nyilvánosság elé, azzal hogy a standarddal

⁶ Basis for Conclusions on Exposure Draft IFRS for Small and Medium-sized Entities, BC 15-16, BC 21.

⁷ Basis for Conclusions on Exposure Draft IFRS for Small and Medium-sized Entities, BC 15-16, BC 21.

⁸ A KKV IFRS megszületésének útja a *Basis for Conclusions on Exposure Draft IFRS for Small and Medium-sized Entities* BC1-BC14 alapján készült.

kapcsolatos véleményeket, hozzászólásokat 2007. októberig juttassák el a Testülethez. A szakmai kommentek megvitatása után a KKV IFRS (IFRS for SME's) 2009. július 9-én jelent meg.

A KKV IFRS szövege jelenleg 24 nyelven⁹ érhető el, valamint az IASB 2012-es adatai szerint több mint 80 ország adaptálta vagy tervezi adaptálni.

2. táblázat: A KKV IFRS alkalmazása világszerte

Térség	Ország
Afrika	Botswana, Dél-Afrika, Egyiptom, Etiópia, Ghána, Kenya, Lesotho, Malawi, Mauritius, Namíbia, Nigéria, Sierra Leone, Tanzánia, Szváziföld, Uganda, Zambia, Zimbabwe
Ázsia	Banglades, Kambodzsa, Fidzsi, Hong Kong, Malajzia, Mianmar, Nepál, Fülöp-szigetek, Szingapúr, Sri Lanka, Tonga
Dél-Amerika	Argentína, Brazília, Chile, Ecuador, Guyana, Peru, Suriname, Venezuela
Észak-Amerika	feltételekkel elérhető: Egyesült Államok, Kanada
Eurázsia	Azerbajdzsán, Kirgizisztán, Moldova, Törökország
Európa	Bosznia, Észtország, Macedónia, Svájc (alkalmazható), tervezi: Egyesült Királyság, az Európai Bizottság konzultál az alkalmazásról
Karib-térség	Antigua és Barbuda, Aruba, Bahama-szigetek, Barbados, Bermuda, Kajmán-szigetek, Dominika, Dominikai-köztársaság, Guadeloupe, Jamaica, Montserrat, St. Kitts-Nevis, St. Lucia, Trinidad és Tobago
Közel-Kelet	Jordánia, Libanon, Palesztina, Katar
Közép-Amerika	Belize, Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama

Forrás: IFRS for SMEs Fact Sheet (2012)

A KKV IFRS könnyebb megértése és hatékonyabb adaptálása érdekében az IFRS Alapítvány 35 önálló oktatási modult dolgozott ki a Standard egyes fejezeteihez kapcsolódóan.¹⁰ Több mint 20 országban ingyenes oktatást, tréningeket szerveztek, a prezentációs anyagok szintén ingyenesen letölthetőek.¹¹ 2010-ben létrejött a KKV Implementációs Csoport (SMEIG), amelynek az a feladata, hogy a KKV IFRS nemzetközi adaptációját elősegítse és ellenőrizze az implementációs folyamatot. A KKV IFRS felhasználóitól érkezett kérdéseket feldolgozzák és az implementációs folyamatot elősegítendő a kérdéseket és a válaszokat rendszeresen (Q&As) közzéteszik.¹²

A kis- és középvállalkozás fogalma és a beszámoló részei a KKV IFRS szerint

A kis- és középvállalkozások besorolása az Európai Bizottság ajánlása és a KKV IFRS szerint eltér egymástól. Amíg az Európai Bizottság a foglalkoztatotti létszám, az éves nettó árbevétel vagy a mérlegfőösszeg nagyságához köti a vállalkozási kategóriákat, addig a KKV IFRS a beszámolási kötelezettség „nyilvánossága” alapján határozza meg a kkv-fogalmát. Az Európai Bizottság a 2003/361/EK ajánlásban fogalmazta meg a mikro-, kis- és középvállalkozások tipizálásához szükséges keretfeltételeket.

⁹ Albán, örmény, bosnyák, kínai, horvát, cseh, angol, észt, francia, héber, olasz, japán, kazah, khmer, lengyel, litván, macedón, mongol, portugál, román, orosz, spanyol, török, ukrán. <http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Pages/IFRS-for-SMEs-and-related-material.aspx> Letöltés ideje: 2013. január 4.

¹⁰ Az oktatómodulok ingyenes letölthetőek a következő oldalról: <http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Pages/Training-material.aspx>, az alábbi nyelveken: arab, angol, orosz, spanyol, török.

¹¹ <http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Pages/SME-Workshops.aspx> Letöltés ideje: 2013. január 4.

¹² <http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Pages/QAsSMEs.aspx> Letöltés ideje: 2013. január 4.

3. táblázat: A kis- és középvállalkozások besorolásához szükséges küszöbértékek és a vállalkozások száma az Európai Unióban 2012-ben

Vállalkozási kategória	Vállalkozások száma (db, részarány %)	Létszám: éves munkaerőegység (fő)	Éves forgalom (millió EUR)	
			Éves forgalom (millió EUR)	Éves mérlegfőösszeg (millió EUR)
			VAGY	
Középvállalkozás	226.573 (1,1%)	< 250	≤ 50	≤ 43
Kisvállalkozás	1.357.533 (6,5%)	< 50	≤ 10	≤ 10
Mikrovállalkozás	19.143.521 (92,2%)	< 10	≤ 2	≤ 2
Összesen	20.727.627 (99,8%)	-	-	-

*A nagyvállalkozások száma 43.654, részarányuk 0,2%. A vállalkozások száma összesen 20.771.281 (100%).

Forrás: 2003/361/EC Annex, Title 1 Article 2, EU SMEs in 2012: at the crossroads p. 15

A KKV IFRS hatálya alá azok a kis- és középvállalkozások tartoznak, amelyeknek nincs nyilvános beszámolási kötelezettsége és pénzügyi beszámolókat külső felhasználók¹³ részére készítenek vagy készíthetnek. Egy vállalkozásnak akkor van nyilvános beszámolási kötelezettsége, ha külső szereplők széles csoportjától gyűjt forrásokat és kezeli azokat (pl.: a hitelintézetek, a bankok, biztosító társaságok, nyugdíjalapok stb.) vagy ha a nyilvános piacon, tőzsdéken instrumentumok kibocsátásával és forgalmazásával foglalkozik (*IFRS for SME's, 2009, 1.2, 1.3*).

A KKV IFRS 35 fejezetre tagolódva fogalmazza meg a kkv-k számviteli kötelezettségeit. A beszámolóval, vagyis a pénzügyi kimutatások prezentálásával (3. Fejezet), a vállalkozás pénzügyi helyzetéről szóló kimutatással (4. Fejezet), az eredménykimutatással (5. Fejezet), a tőkeváltozások kimutatásával (6. Fejezet), a cash-flow kimutatással (7. Fejezet) és a kimutatásokhoz kapcsolódó megjegyzésekkel, kiegészítésekkel (8. Fejezet) önálló fejezetek foglalkoznak.

A KKV IFRS-t alkalmazó vállalkozásoknak olyan pénzügyi kimutatásokat kell készíteniük, amelyek korrektül, hűen tükrözik a pénzügyi helyzetüket, teljesítményüket és a cash-flowt. A pénzügyi kimutatások tisztességes és megbízható prezentálása azt is jelenti, hogy a kimutatások elkészítése során a standardban előírt alapelveknek, szabályoknak, kritériumoknak megfelelő módon jártak el (*IFRS for SME's, 2009, 3.2*).

A beszámolási periódus végén a vállalkozásnak a pénzügyi pozíció kimutatásban (mérleg) kell számot adnia az eszközeiről, a tőkéjéről és a kötelezettségeiről. A standard tételesen felsorolja, hogy melyek azok a vagyonelemek, amelyet a kimutatásnak minimálisan tartalmaznia kell, ezek a teljesség igénye nélkül a következők: a pénzeszközök és az azzal egyenértékesekek; követelések; pénzügyi eszközök; berendezések, felszerelések; ingatlanok; befektetések, immateriális javak; biológiai eszközök; részesedések más vállalkozásokban; kötelezettségek és pénzügyi kötelezettségek; adók; tartalékok stb. (*IFRS for SME's, 2009, 4.2*).

A beszámolási periódusban elért pénzügyi teljesítményt az eredménykimutatásban kell prezentálni. A kimutatásnak minimálisan tartalmaznia kell a bevételeket, a költségeket (költségnem vagy funkció alapján), a kapcsolt vállalkozásokban lévő befektetések eredményét, az adókat, az adózás utáni eredményt stb. (*IFRS for SME's, 2009, 5.5*).

A tőkeváltozások kimutatása tartalmazza a beszámolási időszakban elért eredményt, a számviteli politika változásának hatásait, a hibák és javításuk hatásait, valamint a tőkebefektetőknek járó jövedelmeket, míg a cash-flow kimutatásban adnak számot a pénz és a pénzzel egyenértékesekek változásairól, megkülönböztetve a működési tevékenységre, a

¹³ Például a vállalkozás vezetésében részt nem vevő tulajdonosok, a jelenlegi és potenciális hitelezők stb.

befektetési tevékenységre és a pénzügyi tevékenységre vonatkozó cash-flowt (*IFRS for SME's, 2009, 6.2, 7.1*).

A pénzügyi kimutatásokhoz fűzött kiegészítések a beszámoló részeihez szolgáltatnak további magyarázatokat. A kiegészítések tartalmazzák a számviteli politikában meghatározott legfontosabb szabályok összefoglalását, azokat az információkat, amelyeket a standard előír, de az előzőekben említett kimutatásokban nem szerepelnek, viszont a felhasználók számára segítséget nyújtanak a vállalkozás beszámolójának értelmezésében, elemzésében (*IFRS for SME's, 2009, 8.1*).

A KKV IFRS fontosabb egyszerűsítései

A KKV IFRS az IFRS-ekhez képest lényegesen egyszerűbb és rövidebb, mivel a kkv-k számára nem releváns témaköröket elhagyták (pl.: az egy részvényre jutó eredmény, a szegmensjelentések, a biztosítás, az évközi pénzügyi beszámolóképzés), továbbá az eszközök, kötelezettségek, bevételek és költségek értékelési és számbavételi szabályai az IFRS-ekhez képest egyszerűsítésre kerültek. Ezekon kívül amennyiben az IFRS-ek bizonyos számviteli területek esetén a számviteli politikában választási lehetőséget kínálnak, ott a KKV IFRS csak az egyszerűbb opciót engedélyezi.

A fontosabb eltérések az IFRS-ek és a KKV IFRS között az alábbi területek vonatkozásában tapasztalhatók: pénzügyi beszámolók és kimutatások, üzleti kombinációk, befektetések társult vállalkozásokban és vegyesvállalatokban, ráfordítások, pénzügyi instrumentumok: derivatívok és fedezeti instrumentumok, nem-pénzügyi eszközök és goodwill, munkavállalói juttatási programok, nyereségadó (*Needles & Powers, 2012, p. 65, Mitra & Sana 2011 p. 153*). Néhány fontosabb, kiemelt példa az egyszerűsítésekre:

- A kutatási és fejlesztési költségeket és a hitelfelvételi költségeket költségként kell elszámolni.
- A goodwill és egyéb határozatlan élettartamú immateriális eszközöket a hasznos élettartamuk alapján kell amortizálni. Ha a hasznos élettartam nem becsülhető meg, akkor az amortizációs időszak 10 év.
- Az ingatlanok, gépek és berendezések maradványértéke, hasznos élettartama és értékcsökkentési módszere, valamint az immateriális eszközök amortizációs időszaka/módszere csak akkor kerül felülvizsgálatra a korábbi éves vizsgálat helyett, ha vannak arra mutató jelek, hogy ezekben változás történt a legutóbbi éves beszámoló készítése óta.
- A társult vállalkozásokban és közös vezetésű vállalatokban való részesedések bekerülési értéken kerülnek értékelésre kivéve, ha hivatalos árajánlat áll rendelkezésre, ekkor a valós értéket kell alkalmazni.
- A biológiai eszközök esetében az eredménykimutatásban elszámolt valós érték modell csak akkor szükséges, ha az nem kíván aránytalanul nagy ráfordítást. Egyéb esetekben a kkv-k a költség – értékcsökkenés - értékvesztés modellt alkalmazzák.
- A meghatározott feltételeknek megfelelő pénzügyi instrumentumok értékelése bekerülési értéken vagy amortizált bekerülési értéken történik. A többi esetben a megjelenítés valós értéken történik az eredményben. Így elkerülhető a pénzügyi instrumentumok négy kategóriába csoportosításának problémája (*Egyszerűsített pénzügyi beszámolóképzés, 2009, pp. 6-7, Madarasiné, 2009, p. 542*).

Magyarországi vonatkozások

A kis- és középvállalkozások fogalmát, a mikro-, kis- és középvállalkozások tipizálásához szükséges keretfeltételeket az Európai Bizottság a korábban már említett 2003/361/EK ajánlásban fogalmazta meg. A magyarországi szabályozás összhangban van az Európai Unió által előírtakkal, a 2004. évi XXXIV. törvény I. fejezetének 3.§-a tartalmazza a kis- és középvállalkozások besorolásához szükséges küszöbértékeket.¹⁴

Meg kell említeni ugyanakkor azt is, hogy a számviteli beszámolót nem a kkv-król szóló törvény alapján készítik a vállalkozások. A számviteli törvény hatálya alá azok a gazdálkodók tartoznak,¹⁵ amelyek működéséről a nemzetgazdaság más szereplői tájékoztatást igényelnek, vagyis a számviteli törvény nem tipizálja létszám, forgalom vagy mérlegfőösszeg alapján a vállalkozásokat, ezek a kritériumok a beszámoló formájának megválasztásában játszanak szerepet.

A számviteli törvény 8.§ (1)-(2) szerint a beszámoló formája az éves nettó árbevétel nagyságától, a mérleg főösszegétől, a foglalkoztatottak létszámától, mindezek határértékeitől függ. A beszámoló lehet éves beszámoló, egyszerűsített éves beszámoló, összevont (konszolidált) éves beszámoló és egyszerűsített beszámoló. A számviteli törvény hatálya alá tartozó gazdálkodók számára elérhető egyszerűsítéseket foglalja össze a 4. táblázat:

4. táblázat: Az egyszerűsített számviteli beszámolók formái

Megnevezés	Könyvvizetés formája	Éves nettó árbevétel	Mérlegfőösszeg	Foglalkoztatottak átlagos száma
Egyszerűsített éves beszámoló	Kettős könyvvitel	<1.000 millió Ft	<500 millió Ft	<50 fő
Mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló		<200 millió Ft	<100 millió Ft	<10 fő
Egyszerűsített beszámoló	Egyszeres könyvvitel	-	-	-

Forrás: 2000. évi C. törvény a számvitelről 9. §

A 9.§ (2) alapján egyszerűsített éves beszámolót készíthet a gazdálkodó, ha két egymást követő üzleti évben a mérleg fordulónapján a három mutatóérték közül bármelyik kettő nem haladja meg a megadott határértéket, míg a mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló választása esetén ezen feltételek teljesülése mellett a könyvvizsgálati kötelezettség alól is mentesülnie kell a vállalkozásnak. A mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló választásának lehetősége a nemzetközi folyamatokkal összhangban épült be a magyar számviteli szabályozásba. A mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló felváltotta a sajátos egyszerűsített beszámolót, legfontosabb jellemzői, hogy egy tömör szabályrendszerben kerültek összefoglalásra azok az előírások, amelyek alapján a beszámoló összeállítható és nincsenek vagy csak korlátozott választási lehetőségek állnak a vállalkozók rendelkezésére (Adorján, 2012).

A KKV IFRS magyarországi adaptálásával kapcsolatban több szakmai kérdés is felmerülhet, amelyek elsősorban az angolszász és kontinentális számviteli rendszerek közötti eltérésekből adódnak.

¹⁴ A küszöbértékeken kívül további feltételeket tartalmaz az említett törvény 4-5. §-a.

¹⁵ Az egyéni vállalkozások a számviteli törvény 2. § (3) alapján nem tartoznak a számviteli törvény hatálya alá.

5. táblázat: A kontinentális európai és az angolszász számviteli rendszerek jellemzői

Megnevezés	Kontinentális	Angolszász
Társadalmi – gazdasági környezet		
Ellenőrzés	Állami végrehajtó hatalom, hatóságok. Rugalmatlan, az állam elvárásainak való megfelelés dominálja.	Szakmai szervezetek, könyvvizsgálók. Rugalmasság, a döntéshozók elvárásainak való megfelelés dominálja.
Jogrendszer	Előírás-alapú szabályozás (törvényekkel) A kodifikált jog dominálja, amely részletesen szabályozza a számvitelt. Zárt rendszer, alapja a törvénykezés, illetve a végrehajtó hatalom.	Elvalapú szabályozás (standardokkal) Az esetjog („precedens”) dominálja. Nyitott rendszer, alapja a bírói ítékezés.
Adórendszer	A pénzügyi számvitel és az adózás szorosan összekapcsolódik.	Az adószabályok nem befolyásolják a számviteli gyakorlatot.
A számvitel célja Az információk felhasználói		
A beszámoló elsőleges felhasználói	Hitelezők, adóhatóság, befektetők.	Elsősorban a befektetők.
Számviteli alapelvek	Az óvatosság elvének dominanciája. A társasági adó „rátelepedése” a számvitelre sérti a döntések használhatóságát a beszámolókkal kapcsolatban.	Megbízható és valós kép.
Adóalap		
	Szoros kapcsolat a társasági adótörvény és a számvitel között.	Nincs kapcsolat a társasági adótörvény és a számvitel között.
Mely országokra jellemző		
	Belgium, Finnország, Franciaország, Görögország, Japán, Magyarország , Németország, Olaszország Portugália Spanyolország, Svájc	Amerikai Egyesült Államok, Ausztrália, Hollandia, Kanada, Nagy-Britannia, Norvégia, Szingapúr, Új-Zéland

Forrás: Borbély 2012 p. 20, Walton-Haller-Raffournier 2003 p. 8

A legfontosabb érv, hogy Magyarország a kontinentális számviteli rendszerhez tartozik, amelyre többek között jellemző az előírás-alapú,¹⁶ részletes számviteli törvényi szabályozás (Borbély, 2013). A KKV IFRS gördülékenyebben illeszkedik az angolszász, elvalapú, standardokkal történő szabályozást alkalmazó országok gyakorlatához. Átmeneti, kompromisszumos megoldás lehet a KKV IFRS opcionális bevezetése, vagyis, hogy a KKV IFRS szerinti beszámoló elkészítésére igényt támastó vállalkozások élhessenek ezzel a lehetőséggel.

Összefoglalás

A globalizáció, a tőke országhatárokon átívelő áramlása felerősítette az igényt a nemzetközileg egységes számviteli nyelv megteremtése iránt. Mára úgy tűnik, hogy az Európai Unió számviteli szabályai, a Nemzetközi Számviteli Standardok és a US GAAP közül az IFRS-ek válnak „világstandarddá”. A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardokat világszerte 93 országban kötelezően és 25 országban opcionálisan alkalmazzák a belföldi tőzsdéi cégek a számviteli beszámoló elkészítésekor.

Az IFRS-ek alkalmazása azonban meglehetősen költséges és bonyolult a kis- és középvállalkozások nagy része számára. Az elmúlt évtizedben mind a fejlett, mind pedig a fejlődő országok egyaránt erősödő keresletet támasztottak egy a kis- és középvállalkozásoknak szóló „egyszerűsített” nemzetközi számviteli standard felé. A

¹⁶ A mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámoló szabályozása is tipikusan kontinentális módon, kormányrendelettel történt, lásd: a Kormány 398/2012. (XII.20.) Kormányrendelete a mikrogazdálkodói egyszerűsített éves beszámolóról.

Nemzetközi Számviteli Standard Testület (IASB) belátva a kkv-k speciális helyzetét és növekvő fontosságát a gazdasági élet körforgásában, már az ezredfordulón megfogalmazta a KKV IFRS létrehozásának szükségességét. A KKV-standard megszületése hosszú folyamat volt, a szakma képviselőivel és az érintettekkel történt többszöri egyeztetés, tárgyalások után a „végleges” standard 2009-ben látott napvilágot.

Tekintettel a kkv-k igényeire, a KKV IFRS (230 oldal) jóval rövidebb lett az IFRS-ekhez (több mint 3000 oldal) képest és számos egyszerűsítést tartalmaz a számviteli feladatok terén. A könnyítések közé tartozik, hogy a kkv-k számára nem releváns számviteli témaköröket elhagyták, az opcionális számviteli feladatok lényegesen egyszerűbbek, szűkült a közzétételi követelmények köre és egyszerűsödtek az értékelési és számbavételi alapelvek.

A KKV IFRS implementációs folyamatában előnyt élvezhetnek azok az országok, amelyek az angolszász, standard alapú számviteli rendszer alapján működtetik a számviteli szabályozásukat, ugyanakkor a kontinentális számviteli szabályozású országokban működő kkv-k számára a már említett költségfaktoron kívül átmenetileg az adminisztrációs terhek növekedését is okozhatja. Kompromisszumos megoldás lehet az, ha a KKV IFRS szerinti beszámoló a kötelező nemzeti előírások teljesítése mellett választási lehetőségként elérhetővé válik a vállalkozások számára.

Összefoglalva elmondható, hogy a KKV IFRS nagyon jó törekvés a kkv-k adminisztrációs és számviteli terheinek csökkentésére. Az egyszerűsítések nyomán nem csak a beszámoló elkészítése könnyíthető meg, hanem a beszámolók összehasonlíthatósága is. Mivel a KKV IFRS implementációja jelenleg is zajlik, ezért jelen tanulmány elkészítéséhez empirikus adatok nem álltak rendelkezésre. A Standard bevezetése óta eltelt idő tényleges tapasztalatait az IASB egy átfogó értékelés, áttekintés kibocsátásával kívánja közzétenni, amelynek nyilvánosságra hozatala 2013 második felére vagy 2014 elejére várható.

Irodalom

- Adorján, Cs. (2012): Újraindult a magyar számviteli standardalkotás. *Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat*. 2012/6 264-265. o.
- Bedőházi, Z. R. (2009): *A Nemzetközi Pénzügyi Beszámolási Standardok alkalmazásának hatása a magyar tőzsdén jegyzett vállalatok számvitelének minőségére*. Doktori értekezés, Pécsi Tudományegyetem Gazdálkodástani Doktori Iskola, Pécs
- Borbély, K. (2007): *Hosszúra nyúlt átmenet? Magyarország, Románia és Szlovákia számviteli szabályozó rendszerei és a vállalkozások éves beszámolójának megbízható és valós képe a kilencvenes évek elejétől 2005-ig*. Doktori értekezés, Széchenyi István Egyetem, Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola, Győr
- Borbély, K. (2012): *Fejezetek a számvitel történetéből*. Gazdasági Tudásközpont Alapítvány, Sopron
- Borbély, K. (2013): *Aszimmetriák a magyar számviteli szabályozásban az ezredforduló után*, In: *Ekonomické štúdie – teória a prax (Gazdasági tanulmányok – elmélet és gyakorlat)*, Komárno: International Research Institute s.r.o., 155-160. o.
- Choi, F. D. S. (2003): *International Finance and Accounting Handbook*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons Inc.
- Deák, I. (2005): A globalizálódó számvitel. In: Botos Katalin (szerk.): *Pénzügyek és globalizáció. SZTE Gazdaságtudományi Kar Közleményei*. 201-214. o. Szeged: JATEPress
- Haunerding, M. & Probst, H. J. (2004): *Der Weg in die internationale Rechnungslegung*. Wiesbaden: Gabler Verlag
- Kapásiné, Dr. B. M., & Pankucsi, Z. (2003): Számvitel az Európai Unióban és Magyarországon. *Európai Füzetek 4*. A Miniszterelnöki Hivatal Kormányzati Stratégiai Elemző Központ és a Külügyminisztérium közös kiadványa, Budapest
- Kazainé, Ó. A. (2008): Nemzetközi számvitel kérdései vállalati nézőpontból. *104. sz. Műhelytanulmány*, Budapesti Corvinus Egyetem Vállalatgazdaságtani Intézet, Budapest
- Madarasiné, Sz. A. (2009): IFRS SME = IFRS a kis- és közepes vállalkozások számára. *Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat*, 2009/12 539-542. o.

- Mitra, G. & Sana, A. K. (2011): IFRS for SMEs vs Full IFRSs-A Comparison of Form and Contents. *Basu, A. K. & Saha, M. (eds.) Studies in Accounting and Finance. Contemporary Issues and Debates.* New Delhi: Dorling Kindersley (India) Pvt. Ltd
- Needles, B. E. Jr. & Powers, M. (2012): *International Financial Reporting Standards: An Introduction.* London: Cengage Learning
- Nikolai, L. A., Bazley, J. D., & Jones, J. P. (2009): *Intermediate Accounting.* London: Cengage Learning EMEA
- Pál, T. (2013): *Nemzetközi számvitel. A számvitel nemzetközi gyakorlata napjainkban.* [http://gtk.uni-miskolc.hu/files/3046/Nemzetk%C3%B6zi+sz%C3%A1mvitel+\(szerkesztett\)+1-6..pdf](http://gtk.uni-miskolc.hu/files/3046/Nemzetk%C3%B6zi+sz%C3%A1mvitel+(szerkesztett)+1-6..pdf)
Letöltés ideje: 2013. május 25.
- Selchert, F. W., & Erhardt, M. (2003): *Internationale Rechnungslegung: der Jahresabschluss nach HGB, IAS und US GAAP.* München: Oldenbourg Wissenschaftsverlag
- Sutus, I. (1998): Az Európai Unió számvitele és a magyar számvitel harmonizálása. *POLVAX Társadalomtudományi Folyóirat*, 111-133. o.
- Szekeres, B. (2007): *A könyvvizsgálat nemzetközi és hazai minőségbiztosítása a minőségmenedzsment-rendszerek tükrében.* Doktori értekezés, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Műszaki Menedzsment Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola
- Tompa, M. (2001): US GAAP szerinti éves beszámoló. *Számvitel – Adó – Könyvvizsgálat*, 2001/5, 196-200. o.
- Tóth, M. (2010): *A magyar számviteli rendszer hatása a számviteli politikára, elméleti modellalkotások, módszertani fejlesztés.* Doktori értekezés, Szent István Egyetem Gazdálkodás és Szervezéstudományok Doktori Iskola, Gödöllő
- Walton, P., Haller, A. & Raffournier, B. (2003): *International Accounting.* London: Cengage Learning

Jogforrások és internetes források:

2000. évi C. törvény a számvitelről (Letöltés ideje: 2013. február 18.)
2004. évi XXXIV. törvény a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0400034.TV (Letöltés ideje: 2013. január 4.)
- 2003/361/EC Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises (Letöltés ideje: 2013. január 4.)
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:124:0036:0041:en:PDF>
- Basis for Conclusions on Exposure Draft IFRS for Small and Medium-sized Entities (2007)
<http://eifrs.iasb.org/eifrs/sme/en/IFRSforSMEsBasisforConclusions.pdf> (Letöltés ideje: 2009. március 21.)
- Egyszerűsített pénzügyi beszámolóképzítés. <http://www.deloitte.com> (Letöltés ideje: 2010. december 10.)
- EU SMEs in 2012: at the crossroads.http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/files/supporting-documents/2012/annual-report_en.pdf
(Letöltés ideje: 2013. január 4.)
- International Financial Reporting Standard for Small and Medium-sized Entities (2009)
<http://www.ifrs.org/ifrs-for-smes/Pages/ifrs-for-smes-and-related-material.aspx> (Letöltés ideje: 2010. december 10.)
- IFRS for SMEs Fact Sheet <http://www.ifrs.org/Alerts/SME/Documents/1207SMEFactSheet.pdf>
(Letöltés ideje: 2013. január 4.)
- Regulation (EC) No 1606/2002 of the European Parliament and of the Council of 19 July 2002 on the application of the international accounting standards
http://www.esma.europa.eu/system/files/Reg_1606_02.pdf (Letöltés ideje: 2013. január 4.)
- Római Szerződések <http://eur-lex.europa.eu/hu/treaties> (Letöltés ideje: 2013. január 4.)
<http://www.ifrs.org/IFRS-for-SMEs/Pages/IFRS-for-SMEs-and-related-material.aspx> (Letöltés ideje: 2013. január 4.)
- <http://www.iasplus.com/Plone/en/resources/use-of-ifrs> (Letöltés ideje: 2013. január 4.)